

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA RELIXIÓN MORAL E CATÓLICA

4º PRIMARIA

CEIP DE CARNOTA
CURSO 2021-2022

Mª Zoila Piñeiro Sendón

ÍNDICE

1. INTRODUCCIÓN E CONTEXTUALIZACIÓN.....	4
2. CONTRIBUCIÓN Ó DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS CLAVE.....	5
3. CONCRECIÓN, PARA CADA ESTÁNDAR DE APRENDIZAXE AVALIABLE DE: TEMPORALIZACIÓN, GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN PARA SUPERAR A MATERIA, PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN.....	6
4. OBXECTIVOS POR CURSO.....	12
5. CONCRECIÓNS METODOLÓXICAS.....	13
6. MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS QUE SE VAIAN UTILIZAR.....	14
7. CRITERIOS SOBRE A AVALIACIÓN, CUALIFICACIÓN E PROMOCIÓN.....	15
8. INDICADORES DE LOGRO PARA AVALIAR O PROCESO DE ENSINO E A PRÁCTICA DOCENTE.....	17
9. DESEÑO DA AVALIACIÓN INICIAL E MEDIDAS INDIVIDUAIS E COLECTIVAS A ADOPTAR COMO CONSECUENCIA DOS RESULTADOS.....	18
10. MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE.....	19
11. ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES.....	19
12. MECANISMOS DE REVISIÓN, AVALIACIÓN E MODIFICACIÓN DAS PROGRAMACIÓNS DIDÁCTICAS EN RELACIÓN COS RESULTADOS ACADÉMICOS E PROCESOS DE MELLORA.....	20

1. INTRODUCCIÓN E CONTEXTUALIZACIÓN

-ADAPTACIÓN Ó PROTOCOLO COVID-19

Dadas as circunstancias actuais dadas pola Covid-19, vémonos na necesidade de facer unhas modificacións na metodoloxía, instrumentod de avaliación, e recursos. Botaremos man de posibles circunstancias que se poidan dar con respecto a modo de impartir as clases (presencial, semi-presencial, on line). Non se planteará o feito dun Plan de recuperación nesta área ó traballar a materia de forma cíclica. Sendo que a planificación do ensino está relacionada coas decisións que o mestre/a debe tomar antes de iniciar o desenvolvemento da mesma, ou o que é igual, con todas aquelas funcións, actividades ou decisións relacionadas co proceso educativo que se deben determinar antes de pór en práctica as distintas actividades cos alumnos/as.

O ensino da Relixión Católica axudará aos alumnos/as a ampliar os espazos da racionalidade e a adoptar unha actitude de apertura ao sentido relixioso da vida, sexa cal sexa a súa manifestación concreta. Dos 8 alumnos/as deste curso, 4 van a Relixión, os outros 4 non.

- Análise do contorno.

O CEIP DE CARNOTA está ubicado na capital do concello. O seu principal medio de comunicación é a estrada AC-550, de Fisterra a Santiago. Dista 65 quilómetros da capital da provincia.

A poboación desprázase habitualmente a Cee e Muros onde se atopan os principais servizos, coma o hospital, facenda, xulgado, etc. A poboación está concentrada en diversos núcleos de poboación non moi distanciados.

Tradicionalmente é unha zona dunha forte emigración. Hai pais e nais teñen estudos primarios, algúns ata teñen estudos secundarios e incluso universitarios. Hainos que traballan por conta allea.

As actividades económicas, maioritariamente, están relacionadas con mar e servizos.

O centro está adscrito ao IES “Lamas de Castelo” de Cee.

- Análise do centro educativo.

O noso centro atópase en Dumbría preto da casa do concello.

Instalacións:

-Primeiro andar do edificio do colexio: aula de informática e de medios audiovisuais; sala de mestres; comedor; conserxerías; servizos; aula de música; aula de Audición e Linguaxe; aula para alumnos/as con necesidades educativas especiais; biblioteca ;as tres aulas dos tres cursos de Educación Infantil; as dúas aulas de sexto de Educación Primaria.

-Segundo andar do edificio do colexio: con seis aulas destinadas ós outros cursos de Educación Primaria; aula de Orientación.

-Patio cuberto.

-Patio de recreo, con xogos infantís.

-Edificio anexo ou ximnasio.

2. CONTRIBUCIÓN Ó DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS CLAVE.

A aprendizaxe baseada en competencias caracterízase pola súa transversalidade, o seu dinamismo e o seu carácter integral. O proceso de ensino e aprendizaxe competencial debe abordarse desde todas as áreas de coñecemento.

Potenciarase o desenvolvemento da competencia en comunicación lingüística e da competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía

O ensino relixioso católico estrutúrase a partir de catro dimensións que fundamentan as competencias específicas do ensino relixioso católico como a *dimensión cultural e histórica*, presente no ensino relixioso, dado que o patrimonio cultural, histórico e antropolóxico-axiolóxico que gran parte das sociedades reciben do pasado está vertebrado por contidos relixiosos. Tamén a *dimensión ético-moral*, que é a que fai posible a maduración na responsabilidade, o exercicio da solidariedade e da caridade e todo iso fundamentado na Palabra e nos feitos de Xesucristo. Ademais da *dimensión humanizadora* que faculta ao alumno para dar resposta ás súas interrogantes máis radicais, facendo á súa vez posible a formación de homes e mulleres conscientes, críticos, libres e creadores. E a *dimensión epistemolóxica*, sendo os seus contidos son saberes cunha fundamentación e unha metodoloxía científica propia, implantados con rigor e tradición no noso contorno cultural.

3. CONCRECIÓN, PARA CADA ESTÁNDAR DE APRENDIZAXE AVALIABLE DE: TEMPORALIZACIÓN, GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN PARA SUPERAR A MATERIA, PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN:

O.	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Mínimos para superar a área	%	1ª AV	2ª AV	3ª AV	Instrumentos de avaliación e Procedementos de avaliación	Metodoloxía	C.C.
. a . b . c . e . m	RB1.1. Identificar e valorar a creación como acto de amor de Deus ao home.	RB1.1.1. Coñece, respecta e cuida a obra creada. RB1.1.2. Expresa	RB1.1.1.1. Coñece, respecta e cuida a obra creada. RB1.1.1.2. Expresa	7,14%	X	X	X	I.Av.: diario de clase, caderno de clase, escalas de observación, posta en común.	Activa, creativa, participativa, combina as actividades	CCL CAA CSC CSI

		con palabras propias o asombro polo que Deus fai.	admiración polo que Deus fai.						<u>P.Av.</u> : observación sistemática, análise de produccions do alumnado, intercambios orais co alumnado.	individuais coas grupais, promove o protagonismo do alumno/a.	
. a . b . c . e . m	RB1.2. Recoñecer a relación intrínseca que existe entre Deus e o home.	RB1.2.1. Identifica e numera os coidados que recibe na súa vida como don de Deus.	RB1.2.1.1. Identifica a súa vida como un don de Deus.	7,14%	X				<u>I.Av.</u> : diario de clase, caderno de clase, escalas de observación, posta en común. <u>P.Av.</u> : observación sistemática, análise de produccions do alumnado, intercambios orais co alumnado.	Activa, creativa, participativa, combina as actividades individuais coas grupais e promove o protagonismo do alumno/a.	CCL CAA CSIE
. a . b . c . e . m	RB1.3. Coñecer que a persoa é un ser capaz de falar con Deus.	RB1.3.1. Coñece e aprecia a través de modelos bíblicos que o home é capaz de falar con Deus.	RB1.3.1.1. Recoñece a capacidade das persoas para falar con Deus.	7,14%	X	X	X		<u>I.Av.</u> : diario de clase, caderno de clase, escalas de observación, posta en común.	Activa, creativa, participativa, combina as actividades individuais	CCL CAA CSIEE CCEC

		RB1.3.2. Memoriza e reproduce fórmulas sinxelas de petición e agradecemento.	RB1.3.2.1. Coñece fórmulas sinxelas de petición e de agradecemento.					<u>P.Av.</u> : observación sistemática, análise de produccions do alumnado, intercambios orais co alumnado.	coas grupais, promove o protagonismo do alumno/a.	
. a . b . c . e . m	RB2.1. Recoñecer e apreciar a relación paterno-filial entre Deus e o home.	RB2.1.1. Coñece e valora que Deus fala a Abraham e Moisés para ser o seu amigo. RB2.1.2. Sinala e representa as características da amizade de Deus co home: coidado, protección, acompañamento colaboración, etc.	RB2.1.1.1. Coñece a amizade de Deus con Abraham e Moisés. RB2.1.1.2. Recoñece as características da amizade de Deus coas persoas.	7,14%		X		<u>L.Av.</u> : diario de clase, caderno de clase, escalas de observación, posta en común. <u>P.Av.</u> : observación sistemática, análise de produccions do alumnado, intercambios orais co alumnado.	Activa, creativa, participativa, combina as actividades individuais coas grupais, promove o protagonismo do alumno/a.	CCL CAA CSIEE CCEC

. a . b . c . e . m	RB3.1. Recoñecer a María como nai de Xesús e niosa.	RB3.1.1. Identifica a María e a Xesús como comunidade na que Deus faise presente entre os homes.	RB3.1.1.1. Recoñece a María e a Xesús como comunidade na que Deus se fai presente.	7,14%		X		<u>I.Av.</u> : diario de clase, caderno de clase, escalas de observación, posta en común. <u>P.Av.</u> : observación sistemática, análise de produccions do alumnado, intercambios orais co alumnado.	Activa, creativa, participativa, combina as actividades individuais coas grupais, promove o protagonismo do alumno/a.	CCL CAA CSIEE CCEC
	RB3.2. Recoñecer a importancia da familia.	RB3.2.1. Valora e respecta a familia de Xesús a semellanza á súa.	RB3.2.1.1. Respecta a familia de Xesús.	7,14%		X		<u>I.Av.</u> : diario de clase, caderno de clase, escalas de observación, posta en común. <u>P.Av.</u> : observación sistemática, análise de produccions do alumnado, intercambios orais co alumnado.	Activa, creativa, participativa, combina as actividades individuais coas grupais, promove o protagonismo do alumno/a.	CCL CAA CSIEE CCEC
. a	RB3.3. Relacionar	RB3.3.1. Nombra	RB3.3.1.1.	7,14%		X		<u>I.Av.</u> : diario de clase, caderno	Activa,	CCL

. b	lugares e acontecementos nos que Deus expresa o seu amor polos homes na vida de Xesús.	e asocia, lugares e acontecementos importantes da vida de Xesús.	Relaciona lugares e acontecementos importantes da vida de Xesús.				de clase, escalas de observación, posta en común.	creativa, participativa, combina as actividades individuais coas grupais, promove o protagonismo do alumno/a.	CAA CCEC
. a	RB3.4. Coñecer e ordenar os principais momentos da pasión e morte de Xesús.	RB3.4.1. Nombra e secuencia representacións gráficas dos momentos esenciais da pasión, morte e resurrección de Xesús.	RB3.4.1.1. Asocia representacións gráficas cos momentos esenciais da pasión, morte e resurrección de Xesús.	7,14%		X	<u>I.Av.</u> : diario de clase, caderno de clase, escalas de observación, posta en común.	Activa, creativa, participativa, combina as actividades individuais coas grupais, promove o protagonismo do alumno/a.	CCL CD CAA CCEC
. a	RB4.1. Recoñecer que os cristiáns	RB4.1.1. Asocia as características da	RB4.1.1.1. Asocia as características	7,14%		X	<u>I.Av.</u> : diario de clase, caderno de clase, escalas de	Activa, creativa,	CCL CAA

. c . e . m	formamos unha familia.	familia da Igrexa coas da súa familia.	da familia da Igrexa coas da súa familia.					observación, posta en común. <u>P.Av.</u> : observación sistemática, análise de produccions do alumnado, intercambios orais co alumnado.	participativa, combina as actividades individuais coas grupais, promove o protagonismo do alumno/a.	CSC CCEC
. a . b . c . d . e . m	RB4.2. Distinguir os espacios e tempos sagrados de outros lugares e tempos.	RB4.2.1. Expresa o respecto ao templo como lugar sagrado.	RB4.2.1.1. Respecta o templo como lugar sagrado.	7,14%			X	<u>I.Av.</u> : diario de clase, caderno de clase, escalas de observación, posta en común. <u>P.Av.</u> : observación sistemática, análise de produccions do alumnado, intercambios orais co alumnado.	Activa, creativa, participativa, combina as actividades individuais coas grupais, promove o protagonismo do alumno/a.	CCL CAA CSC CCEC
. a . b . c	RB4.3. Subliñar os elementos distintivos do	RB4.3.1. Coñece e expresa o sentido do domingo.	RB4.3.1.1. Coñece o sentido do domingo.	7,14%			X	<u>I.Av.</u> : diario de clase, caderno de clase, escalas de observación, posta en común.	Activa, creativa, participativa,	CCL CAA CCEC

- Recoñecer o agradecemento do que Deus fai por nós.

5. CONCRECIÓNS METODOLÓXICAS:

Principios metodolóxicos

- Partir do nivel de desenvolvemento competencial do alumnado.
- Asegurar aprendizaxes construtivas e significativas.
- Favorecer a aprendizaxe autónoma, facendo ao alumno responsable da súa propia aprendizaxe e sabedor delo.
- Promover unha aprendizaxe contextualizada e activa.
- Motivar axeitadamente.
- Analizar os esquemas previos de coñecemento.
- Fomentar a zona de desenvolvemento potencial na adquisición dos novos coñecementos

Accións:

- Promoverase o traballo por tarefas.
- Integraranse accións vinculadas ao traballo por proxectos, promovendo así a reflexión, o pensamento crítico, a elaboración de hipóteses e a tarefa investigadora por parte do alumnado.

Agrupamento dos alumnos:

Segundo a natureza disciplinar da actividade ou área, os tipos de agrupamentos empregados serán:

- Aula.
- Gran grupo.

- Pequeno grupo.
- Equipos de traballo cooperativo.
- Grupos de actividade.
- Agrupamentos flexibles

Organización dos espazos

- Espazos propios do grupo (aula).
- Espazos compartidos polos alumnos.
- Biblioteca.
- Sala de informática.
- Dados os diferentes escenarios que poidan xurdir, botaremos man da Aula virtual, páxina web do cole, correos electrónicos e wasapas das familias, por se en algún momento as clases non se poidan facer completamente presenciais (nas que teremos en conta a distancia de seguridade dos alumnos entre eles a hora de realizar calquera tarefa sexa individual ou grupal.

6. MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS QUE SE VAIAN UTILIZAR.

- Libro do alumno
- Dicionarios.
- CD-ROM de Recursos Didácticos.
- Caderno de actividades.
- Ordenador
- Pizarra dixital interactiva.

- Mapas
- Material audiovisual
- Outras actividades: películas, visitas a museos, consultas en internet ou nas enciclopedias, na biblioteca do centro ou da aula.
- Lapis de cores, grafito, rotuladores, goma, tesoiras, pinceis e pegamento.

O libro de Relixión e Moral Católica é da Editorial Edebé en galego.

Seguiremos as indicacións do Protocolo COVID-19 á hora do seu uso e mantemento.

7. CRITERIOS SOBRE A AVALIACIÓN, CUALIFICACIÓN E PROMOCIÓN.

A avaliación é unha actividade que forma parte do proceso educativo guiándoo e reconducíndoo. Tendo en conta:

A Orde do 9 de xuño de 2016, pola que se regula a avaliación e a promoción do alumnado na Educación Primaria na Comunidade Autónoma de Galicia,

A Orde ECD/65/2015, de 21 de xaneiro, pola que se describen as relación entre competencias, contidos e criterios de avaliación na Educación Primaria,

O Decreto 105/2014, de 4 de setembro polo que se establece o currículo da Educación Primaria na Comunidade Autónoma de Galicia,

A avaliación que levarei a cabo ó longo do proceso educativo será global e continua.

A principal técnica de avaliación que utilizarei será a observación directa do proceso de aprendizaxe dos alumnos/as, así como do proceso de ensinanza. A información será recollida mediante fichas de rexistro e rúbricas. Outro tipo de avaliación que se levará a cabo será a autoavaliación ó final de cada unidade xa que é indispensable para lograr que o alumnado acade certa autonomía e se implique responsablemente no proceso de aprendizaxe, ademáis de que elabore xuízos e criterios persoais.

Ó longo do proceso de ensinanza-aprendizaxe, a avaliación levarase a cabo en tres momentos diferenciados:

Avaliación inicial: o fin é coñecer as ideas previas, capacidades e actitudes do alumnado.

Avaliación continua ou formativa: que permitirá adecuar o proceso educativo ás necesidades dos alumnos/as.

Avaliación sumativa ou final: o obxectivo será comprobar o grado de aprendizaxe dos contidos por parte dos alumnos/as.

PROCEDEMENTOS DE AVALIACIÓN	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE CORRECCIÓN
Terase en conta o desenvolvemento das competencias e estándares concretos.	Probas orais e/ou escritas. Probas físicas e auditivas en áreas específicas.	Nas probas escritas outorgarase unha puntuación a cada apartado e darase a coñecer ó alumnado. Nas probas orais empregaranse rúbricas que establecen os indicadores a ter en conta e farase partícipes destes ós alumnos/as.

Avaliarase o traballo diario, o esforzo, participación, responsabilidade no traballo...	Observación directa, cadernos de aula, actividades desenvolvidas na aula, portfolio tarefas e proxectos...	Cada tipo de tarefa (segundo sexa escrita, oral, individual ou en grupo...) terá asignados uns indicadores a avaliar.
Normas, comportamento.	Observación directa.	

Criterios de cualificación:

-60% de nota: probas de adquisición e dominio de contidos que se realizarán para cada avaliación. Calcularase a nota media ponderadas cualificacións obtidas en todos os controis realizados durante a avaliación.

-40% da nota: valorarase a realización das actividades propostas; contestación ós exercicios prácticos; participación en trabalos de grupo; debates; e a actitude cara a materia, ós compañeiros e ós mestres.

Criterios de promoción:

O alumno ou a alumna accederá ao curso seguinte sempre que se considere que logrou os obxectivos que correspondan ó curso realizado e que acadou o grao de adquisición das competencias correspondentes. De non ser así, poderá repetir unha soa vez durante a etapa, cun plan específico de reforzo ou recuperación e apoio.

O equipo docente adoptará as decisións correspondentes sobre a promoción do alumnado tomando especialmente en consideración a información e o criterio do mestre titor.

8. INDICADORES DE LOGRO PARA AVALIAR O PROCESO DE ENSINO E A PRÁCTICA DOCENTE.

	Acadados	Acadados parcialmente	Sen acadar
Temporalización			
Motivación por parte do alumnado			
Motivación por parte do mestre			
Contextualización e adaptabilidade do traballado á vida cotiá.			
Participación nos equipos de traballo e na vida do centro.			
Relación e implicación coas familias			

9. DESEÑO DA AVALIACIÓN INICIAL E MEDIDAS INDIVIDUAIS E COLECTIVAS A ADOPTAR COMO CONSECUENCIA DOS RESULTADOS

Ao inicio do curso o titor revisará os expedientes dos alumnos/as para ter en conta as dificultades de aprendizaxe que se detectan.

Nesta avaliación inicial terase en conta:

- Os datos recollidos nas entrevistas coa familia.
- Os informes anteriores do alumno.
- Observación directa do alumno durante o 1º mes do curso.
- Probas orais ou escritas para comprobar a consecución dos obxectivos do curso anterior.
- Os datos recollidos na reunión que se fará co equipo educativo (todos os profesores que exerzan unha acción educativa directa co alumno) na que se contrastarán os diferentes puntos de vista dos alumnos/as.

Unha vez valorada a información recollida, levaranse a cabo as medidas de atención á diversidade que cada alumno/a precise. Teremos en conta as indicacións do Protocolo COVID-19, e no caso de que non poda ser presencial avaliarase segundo os traballos dos rapaces que envíen.

10. MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

O profesorado utilizará os seguintes recursos como medidas de atención á diversidade:

- Tarefas de reforzo de cada unidade.
- Actividades de comprensión lectora.
- Actividades de ampliación de cada unidade.

- Apoios, dentro e fóra da aula, por parte dos especialistas de pedagogía terapéutica, audición e linguaxe e outros mestres aos que se lle asignen tarefas de apoio no grupo, contando sempre coa coordinación entre os mestres implicados nas diferentes áreas.
- Agrupamentos flexibles (en determinadas áreas ou actividades que o así o requiran, tendo en conta a programación e coordinación entre os diferentes mestres implicados para garantir que todo o alumnado acada os obxectivos).

11. ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES

Concíbense as actividades complementarias e extraescolares como unha parte fundamental do proceso de ensinanza-aprendizaxe, no sentido de que non só permiten fundamentar e complementar as actividades de aula, senón que son un elemento moi importante na inserción e integración do alumnado nos grupos básicos de referencia a nivel escolar (grupo-clase, centro) e no seu contorno próximo.

Neste curso escolar realizaremos algunha saída que iremos propoñendo en cada trimestre. Traballaremos a nivel de aula e/ou centro, as efemérides que aparecen no calendario escolar para o curso académico (recollidas na PXA).

Ademáis destas actividades programadas, posiblemente xurdirán novas actividades, previsiblemente ofertadas polo Concello e/ou outras organizacións. A celebración das actividades que afectan a toda a Comunidade Escolar son:

1º Trimestre: Día das Bibliotecas Escolares (outubro), Samaín (outubro), Magosto (novembro), Nada (decembro).

2º Trimestre: Día da Paz (xaneiro), Entroido (febreiro), día Internacional da Muller Traballadora (marzo), semana da prensa.

3º Trimestre: Semana do libro, Letras Galegas.

Polo que respecta ás actividades **extraescolares**, destacamos: as actividades levadas a cabo polo Concello, ANPA.

12. MECANISMOS DE REVISIÓN, AVALIACIÓN E MODIFICACIÓN DA PROPIA PROGRAMACIÓN

ASPECTOS QUE HAI QUE AVALIAR	QUE HAI QUE DESTACAR...	QUE HAI QUE MELLORAR...	PROPOSTAS DE MELLORA PERSOAL
Desenvolvemento da programación na aula.			
Relación entre obxectivos, contidos, criterios de avaliación, estándares de aprendizaxe.			
Adecuación dos anteriores ás necesidades reais			
Aprendizaxes acadadas polos alumnos.			
Medidas de atención á diversidade			
Adecuación de medios e metodoloxía ás necesidades reais.			
Coordinación entre o profesorado.			